

ΠΟΛΥΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟ

ΥΛΙΚΟ ΕΛΙΑΣ

Προβλήματα και Προοπτικές

Του
Γεώργιου Δ. Κωστελένου*

Η Ελλάδα με τα περίπου 165.000.000 ελαιόδενδρα και έχει την τρίτη θέση σε παγκόσμιο επίπεδο, μετά την Ισπανία και την Ιταλία, στην ελαιοκαλλιέργεια. Τα τελευταία 20 χρόνια έχει σημειωθεί συνολικά μία αύξηση στα καλλιεργούμενα δένδρα της τάξης του 20%, δηλαδή ο αριθμός τους αυξήθηκε από 137.000.000 σε 165.000.000 ελαιόδενδρα με τον μέσο όρο της αύξησης αυτής να είναι 1% ή 1.400.000 δενδρύλλια αύξηση τον χρόνο. Εάν στον αριθμό αυτό των νέων ελαιοδένδρων υπολογιστεί και ένα ποσοστό 0,8 - 1,0% επί του συνόλου που απαιτείται για την αντικατάσταση - ανανέωση των ήδη υπάρχοντων ελαιοδένδρων (137.000.000), τότε οι συνολικές ανάγκες της Ελλάδας σε ελαιόδενδρα κυμαίνονται από 1.320.000 έως 3.000.000 δενδρύλλια τον χρόνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΕΛΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΝΕΕΣ ΦΥΤΕΥΣΕΙΣ

ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΙΜΕΣ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	ΒΡΩΣΙΜΕΣ
Κορωνέϊκη	Μανάκι Μεγάρων	Αμφίσσης Καλαμών Χαλκιδική Γαϊδουρελιά

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΝΤΟΠΙΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΕΛΙΑΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΝΕΕΣ ΦΥΤΕΥΣΕΙΣ

ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΙΜΕΣ	ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ	ΒΡΩΣΙΜΕΣ
Αγουρομάνακο Αδραμυτινή Λιανομάνακο Χονδρολιά Ηγουμ/σας Κουτσουρελιά Μαστοειδής	Βαλανολιά Θρουμπολιά Καρολιά Ρόδου Μαρώνειας Ντόπα Πιερίας Πειρολιά Σερρών	Θασίτικη Βρασταμινή

Από τις 80 περίπου ελληνικές ποικιλίες που υπάρχουν και έχουν καταγραφεί στην Ελλάδα, ένα μικρό μόνο ποσοστό χρησιμοποιείται στις νέες φυτεύσεις. **ΠΙΝΑΚΑΣ 1.**

Τα τελευταία χρόνια όμως παρατηρείται για τις νέες φυτεύσεις μία αυξανόμενη στροφή-προτίμηση προς τις κάθε είδους ντόπες ποικιλίες της κάθε περιοχής, γιατί θεωρούνται περισσότερο εγκλιματισμένες στα κατά τόπους μικροκλίματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.

Περιοριστικός παράγοντας στη διάδοση - εξάπλωση όλων των ντόπιων ποικιλιών ελιάς δεν είναι τόσο η άγνοια, όσο η δυσκολία εξεύρεσης αξιόπιστου πολλαπλασιαστικού υλικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΩΝ ΕΛΙΑΣ

Οι Μέθοδοι και Ποικιλίες που Πολλαπλαζιάζονται

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΛ/ΣΜΟΥ	ΚΥΡΙΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ
ΧΑΝΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	Κουτσουράκια Μοσχεύματα	Κορωνέικη	Μαστοειδής Θρουμπολιά
ΣΚΑΛΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	Εμβολιασμός	Κορωνέικη Καλαμών Γαϊδουρελιά	Αγουρομάνακο Αδραμυτινή
ΛΥΚΟΠΟΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	Εμβολιασμός	Αμφίσσης Καλαμών Μανάκι Μεγάρων Κουτσουρελιά	Αγουρομάνακο Αδραμυτινή Γαϊδουρολιά
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	Εμβολιασμός Κουτσουρελιά	Αμφίσσης Καλαμών	Κορωνέικη
ΤΡΑΓΑΝΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	Εμβολιασμός	Καλαμών Αμφίσσης Μανάκι Μεγάρων	Χαλκιδικής
ΑΡΤΑ	Εμβολιασμός	Καλαμών Αμφίσσης Χαλκιδικής	Μεγάρων Κορωνέικη
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ	Μοσχεύματα Μεγάρων	Χαλκιδικής Αμφίσσης Θασίτικη	Γαλάτιστας

Το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς έχει επικεντρωθεί σε λίγες μόνο γεωγραφικές περιοχές της Ελλάδας, **ΠΙΝΑΚΑΣ 3**, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν παράγονται δενδρύλλια ελιάς και σε άλλες περιοχές, **ΠΙΝΑΚΑΣ 4**.

Παρ' όλες τις δυνατότητες και την εμπειρία που διαθέτουν οι Έλληνες φυτωριούχοι ελιάς τα προβλήματα στον τομέα του πολλαπλασιαστικού υλικού παραμένουν πολλά και σημαντικά:

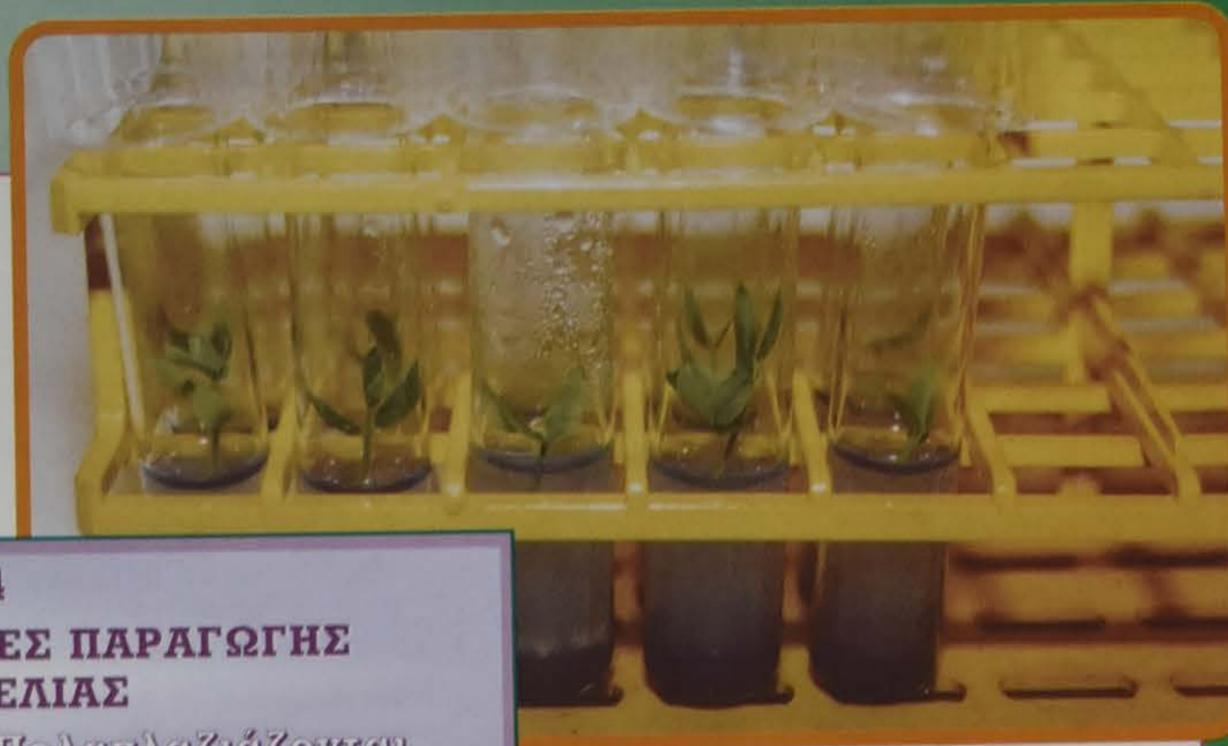
1. Δεν παράγεται ούτε υπάρχει η δυνατότητα παραγωγής ποτοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς.
2. Δεν υπάρχουν στοιχειώδεις προδιαγραφές για τα παραγόμενα δενδρύλλια ελιάς που περισσότερο ή λιγότερο θα ακολουθούν και θα σέβονται όλοι οι φυτωριούχοι, έτσι ώστε ο κάθε αγοραστής να γνωρίζει τι να ζητήσει και τι να προσδοκά.
3. Τα ελληνικά φυτώρια στην πλειοψηφία τους είναι μικρά σε μέγεθος, χωρίς δυνατότητες παραγωγής και το σημαντικότερο χωρίς διάθεση να συνεταιριστούν μεταξύ τους.
4. Ο μέσος όρος της ηλικίας των φυτωριούχων είναι μεγάλος, που επιδεινώνεται και από το γεγονός ότι δεν υπάρχει για τους περισσότερους διάδοχος κατάσταση, δηλαδή νέοι που θα συνεχίσουν και θα βελτιώσουν ενδεχομένως την παραγωγή.

5. Το τεχνολογικό χάσμα - υστέρηση, που υφίσταται μεταξύ των Ελλήνων και των Ευρωπαίων φυτωριούχων σε θέματα μεθόδων παραγωγής, ποικιλιών, προώθησης και διακίνησης δενδρυλλίων, αντί να μικραίνει δυστυχώς διευρύνεται.

6. Δεν υπάρχει εφαρμοσμένη έρευνα σε θέματα πολλαπλασιαστικού υλικού

ή εάν υπάρχει αυτή δεν φτάνει μέχρι τον τελικό αποδέκτη που είναι οι φυτωριούχοι.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αφορά την παραγωγή ποτοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς, αλλά και των άλλων καρποφόρων δένδρων, θα μπορούσε ίσως να λυθεί υποθετώντας μέρος ή στο σύνολό του το ιταλικό

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΩΝ ΕΛΙΑΣ

Μέθοδοι και Ποικιλίες που Πολλαπλασιάζονται

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΛ/ΣΜΟΥ	ΚΥΡΙΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ	ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	Κουτσουράκια Μοσχεύματα	Κορωνέικη	Μαστοειδής Θρουμπολιά
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	Εμβολιασμό	Κορωνέικη Καλαμών	Μαυρολιά Μεσσηνίας Αμφίσσης Μαστοειδής
ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑ	Εμβολιασμός	Αμφίσσης Καλαμών	Χονδρολιά Ηγουμε/τσας
ΗΜΑΘΙΑ	Μοσχεύματα	Χαλκιδικής Μεγάρων	Ντόπια Πιερίας Αμφίσσης
ΣΕΡΡΕΣ	Μοσχεύματα	Χαλκιδικής Μεγάρων	Πετρολιά Σερρών Λευκολιά Σερρών Θασίτικη
ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗ ΕΒΡΟΥ	Εμβολιασμός	Μαρώνειας	

πρότυπο εθελοντικής παραγωγής πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς.

Σύμφωνα με το πρότυπο αυτό εμπλέκονται στην παραγωγή:

1. Ερευνητικά ιδρύματα π.χ το ΕΘΙΑΓΕ.
2. Πανεπιστήμια π.χ. το Γ.Π. Αθηνών και Γεωπονική Α.Π. Θεσ/νίκης.
3. Οργανωμένοι συνεταιρισμοί ή σύνδεσμοι φυτωριούχων.

Επειδή στην Ελλάδα δεν υπάρχουν συνεταιρισμοί ή σύνδεσμοι φυτωριούχων με τις ανάλογες εγκαταστάσεις, ενδεχομένως θα μπορούσαν να εμπλακούν στην διαδικασία και ιδιώτες με την προϋπόθεση ότι θα διαθέτουν τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και θα συγκεντρώνουν έναν αριθμό φυτωριούχων που θα ήθελαν να συνεργαστούν μαζί τους.

4. Φυτωριούχοι.

Η υπηρεσία εθελοντικής πιστοποίησης φυτωριακού υλικού ελιάς στην Ιταλία είναι διαρθρωμένη όπως στον ΠΙΝΑΚΑΣ 5.

Επίσης θα μπορούσαν να υιοθετηθούν σαν πρώτο βήμα από τους Έλληνες φυτωριούχους και οι προδιαγραφές παραγωγής δενδρυλλίων ελιάς των Ιταλών φυτωριούχων, ελιάς όπως αυτές ισχύουν στην Pescia της Τοσκάνης, που περισσότερο ή λιγότερο ακολουθούνται και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, μέχρι να καθιερωθούν

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΦΥΤΩΡΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΕΛΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ
Ερευνητικά ιδρύματα Πανεπιστήμια	Γενετικό υλικό-ποικιλίες	
Ερευνητικά ιδρύματα Πανεπιστήμια	Κέντρο διατήρησης ποικιλιών ελιάς	Προβασικό υλικό ή SUPER ELITE
Ερευνητικά ιδρύματα Πανεπιστήμια	Κέντρα πρώτου πολλαπλασιασμού	Βασικό υλικό ή ELITE
Συνεταιρισμοί Πολλαπλασιασμού	Κέντρα (μοσχεύματα ή εμβόλια)	Υλικό πιστοποιημένο
Συμβεβλημένοι φυτωριούχοι	Φυτώρια	Πιστοποιημένα δενδρύλλια ελιάς με αριθμημένα ατομικά καρτελλάκια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΩΝ ΕΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΑ ΕΛΙΑΣ	ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΩΝ
1. ΑΓΡΙΛΙΔΙΑ (ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ)	Σπορόφυτα γυμνόριζα με 4-6 πραγματικά φύλλα Σπορόφυτα ενός (1) έτους γυμνόριζα με ύψος φυτού 10 έως 25 cm. Σπορόφυτα ενός (1) έτους γυμνόριζα με ύψος φυτού μεγαλύτερο από 25 cm.
2. ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΑ ΕΛΙΑΣ ΕΝΟΣ (1) ΕΤΟΥΣ	Εμβολιασμένα με ύψος φυτού 10 έως 25 cm. Εμβολιασμένα με ύψος φυτού 25 έως 50 cm. Αυτόριζα σε γλαστράκι 7X7X10 cm, με ύψος φυτού 10 έως 25 cm. Αυτόριζα σε γλαστράκι 7X7X10 cm, με ύψος φυτού μεγαλύτερο από 25 cm.
3. ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΑ ΕΛΙΑΣ ΔΥΟ (2) ΕΤΩΝ	Εμβολιασμένα ή αυτόριζα, σε γλάστρες 13X13X18 cm, όγκου 2,5 λίτρων και βάρους 2,5 έως 3,0 κιλών στα πιο κάτω μεγέθη: Α] Ύψος φυτού 50 έως 70 cm. Β] Ύψος φυτού 70 έως 100 cm. Γ] Ύψος φυτού 100 έως 120 cm. Δ] Ύψος φυτού 120 cm ή και μεγαλύτερα. Εμβολιασμένα ή αυτόριζα, σε γλάστρες 15X15X20 cm, όγκου 3,4 λίτρων και βάρους 3,5 έως 4,0 κιλών στα πιο κάτω μεγέθη: Α] Ύψος φυτού 50 έως 70 cm. Β] Ύψος φυτού 70 έως 100 cm. Γ] Ύψος φυτού 100 έως 120 cm. Δ] Ύψος φυτού 120 cm ή και μεγαλύτερα.
4. ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΑ ΕΛΙΑΣ ΤΡΙΩΝ (3) ΕΤΩΝ	Εμβολιασμένα ή αυτόριζα, σε γλάστρες ή με μπάλα κώματος στις πιο κάτω διαμέτρους κορμού (στα 5 cm ύψος από το έδαφος) και μεγέθη: EXTRA: Διάμετρος κορμού 4 έως 5,5 cm και ύψος φυτού 120 έως 140 cm ή και περισσότερο. ΚΑΝΟΝΙΚΑ: Διάμετρος κορμού 3 έως 4 cm και ύψος φυτού 120 cm ή και περισσότερο.
5. ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΑ ΕΛΙΑΣ ΤΕΣΣΑΡΩΝ (4) ΕΤΩΝ	Εμβολιασμένα ή αυτόριζα, σε γλάστρες ή με μπάλα κώματος, με διάμετρο κορμού 5,5 έως 7 cm (στα 5 cm ύψος από το έδαφος) και ύψος φυτού μεγαλύτερο από 140 cm.
6. ΔΕΝΔΡΥΛΛΙΑ ΕΛΙΑΣ ΠΕΝΤΕ (5) ΕΤΩΝ	Εμβολιασμένα ή αυτόριζα, σε γλάστρες ή με μπάλα κώματος, με διάμετρο κορμού τουλάχιστον 7 cm (στα 5 cm ύψος από το έδαφος) και ύψος φυτού μεγαλύτερο από 150 cm.

αντίστοιχες ελληνικές προδιαγραφές. **ΠΙΝΑΚΑΣ 6.**

Μεγάλο πρόβλημα το ίδιο σημαντικό με την έλλειψη πιστοποίησης και της τυποποίησης του πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς, είναι και η τεχνολογική υστέρηση των ελληνικών φυτωρίων και φυτωριούχων. Διότι χωρίς σύγχρονα φυτώρια κάθε προσπάθεια είναι καταδικασμένη να αποτύχει.

Οι τεχνολογικές «ανησυχίες» περιορίζονται σε συζητήσεις τόσο μεταξύ φυτωριούχων, αλλά και με τους κρατικούς φορείς και έχουν να κάνουν κυρίως με τον τρόπο πολλαπλασιασμού της ελιάς. Δηλαδή με το ποια δενδρύλλια είναι καλύτερα:

- Τα εμβολιασμένα δενδρύλλια που προέρχονται από εμβολιασμό σε κουτσουράκια;
- Τα εμβολιασμένα δενδρύλλια που προέρχονται από εμβολιασμό σε σπορόφυτα;
- Τα ήμερα δενδρύλλια που προέρχονται από φυλλοφόρα μοσχεύματα;
- Ή τα ήμερα δενδρύλλια που προέρχονται από κουτσουράκια;

Επίσης μεγάλο θέμα αποτελεί το μέγεθος και το σχήμα που πρέπει να έχουν τα δενδρύλλια. Εάν δηλαδή είναι καλύτερα:

- Τα πολύ μικρού μεγέθους δενδρύλλια (με ύψος το πολύ 50 εκατοστά);
- Τα μονοετή και μονόκλιωνα δενδρύλλια (με ύψος περίπου ένα μέτρο);
- Τα διετή σταυρωμένα δενδρύλλια;
- Ή τα πολυετή δενδρύλλια που είναι παρακωμένα στο έδαφος και έχουν χοντρούς κορμούς;

Οι συζητήσεις και οι αντιπαραθέσεις αυτές τις περισσότερες φορές οδηγούν σε άσκοπους ανταγωνισμούς, μείωση των τιμών και ταυτόχρονα υποβάθμιση της ποιότητας των

παραγόμενων δενδρυλλίων. Χαρακτηριστικά, πριν από μερικά χρόνια ο ανταγωνισμός μεταξύ των φυτωριούκων στην Χαλκιδική οδήγησε τις τιμές πώλησης των δενδρυλλίων ελιάς σε τόσο χαμηλά επίπεδα (περίπου 250 δρχ /δενδρύλλιο) που δεν κάλυπταν ούτε το κόστος παραγωγής. Με τιμές της τάξης των 250 δρχ / δενδρύλλιο ελιάς τι πιστοποίηση, τυποποίηση και ποιότητα φυτού μπορεί να παραχθεί; Την στιγμή λοιπόν που από πολύ καιρό έχουν δοθεί απαντήσεις σε όλα τα πιο πάνω ερωτήματα και οι οριζόντες είναι ξεκάθαροι, εμείς ομφαλοσκοπούμε.

Σήμερα αντίθετα υπάρχει σχετική ζήτηση σε δενδρύλλια, τόσο εντός της Ελλάδας όσο και από το εξωτερικό. Οι τιμές είναι αρκετά υψηλότερες, αλλά και πάλι δεν υπάρχουν στην Ελλάδα φυτώρια που να ασχολούνται ουσιαστικά με σύγχρονη και τυποποιημένη παραγωγή δενδρυλλίων. Επίσης δεν υπάρχουν αρκετά φυτώρια που να παράγουν σπορόφυτα ελιάς για εμβολιασμό ή ριζοβολημένα μοσχευμάτων ελιάς, ώστε να καλυφθεί η ζήτηση αυτή.

Τα προβλήματα αυτά έχουν επισημανθεί έγκαιρα από μεγάλα και σύγχρονα φυτώρια του εξωτερικού, με αποτέλεσμα ορισμένα από αυτά να έχουν αρχίσει ήδη την παραγωγή δενδρυλλίων ελληνικών ποικιλιών ελιάς (π.χ. Κορωνέικη, Καλαμών, Αμφίσσης), με προφανή σκοπό να τα προωθήσουν στην Ελλάδα. Κάποια από τα φυτώρια αυτά είναι εξειδικευμένα στο να παράγουν και να διαθέτουν πολλαπλασιαστικό υλικό, έρριζα μοσχεύματα ή φυτά από ιστοκαλλιέργεια, αποκλειστικά και μόνο σε φυτωριούκους.

Νεωτερισμό στην παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού ελιάς, αποτελεί η τεχνική του πολλαπλασιασμού με ιστοκαλλιέργεια. Τα τελευταία χρόνια η τεχνική αυτή αρχίζει δειλά να μπαίνει σε εμπορική χρήση, στην Ιταλία και την Ισπανία ήδη εφαρμόζεται από κάποια φυτώρια, αλλά δεν δείχνει ότι

θα αντικαταστήσει εύκολα την παραγωγή δενδρυλλίων από φυλλοφόρα μοσχεύματα στην υδρονέφωση. Σαν μέθοδος είναι πολύ πιο εξειδικευμένη και ακριβή. Εμπορικό ενδιαφέρον ενδεχομένως παρουσιάζει μόνο για τις ποικιλίες εκείνες τις ελιάς που ριζοβολούν δύσκολα έως καθόλου, όπως π. χ. η ποικιλία Καλαμών.

Στην Ελλάδα ελάχιστα βήματα έχουν πραγματοποιηθεί προς αυτή την κατεύθυνση του πολλαπλασιασμού ελληνικών ποικιλιών ελιάς με ιστοκαλλιέργεια. Από τις ελληνικές ποικιλίες εμπορικά πολλαπλασιάζεται μέχρι στιγμής, μόνο η ποικιλία Κορωνέικη και αυτή σε πειραματικό στάδιο και με ιδιωτική πρωτοβουλία.

Όταν λοιπόν αρχίσουν οι εισαγωγές δενδρυλλίων, είναι καθαρά θέμα χρόνου, οι Έλληνες φυτωριούχοι και τα φυτώριά τους θα βρεθούν με την πλάτη στον τοίχο. Γιατί λόγω μεγέθους (στην πλειοψηφία τους είναι μικρά

φυτώρια) ή δεν διαθέτουν κεφάλαια για επενδύσεις ή εάν διαθέτουν δεν διακινδυνεύουν να τα επενδύσουν σε εγκαταστάσεις παραγωγής, πολύ δε περισσότερο όταν δεν γνωρίζουν το είδος των επενδύσεων που χρειάζεται να πραγματοποιηθούν. Υπόψη ότι οι περισσότεροι φυτωριούχοι επενδύουν τα όποια κέρδη τους

σε άλλους τομείς, απαξιώνοντας οι ίδιοι χρόνο με τον χρόνο τα ίδια τους τα φυτώρια.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μεγάλη κινητικότητα στον τομέα της έρευνας των ποικιλιών ελιάς. Η έρευνα αυτή διεξάγεται τόσο από κρατικούς φορείς όσο και από ιδιώτες. Κάθε χρόνο στην βιβλιογραφία αναφέρονται καινούργιες ποικιλίες ελιάς ή κλώνοι ποικιλιών, ενώ από χρόνια κάποιες από αυτές έχουν δοθεί στην παραγωγή. **ΠΙΝΑΚΑΣ 7.**

Η πλειοψηφία των πιο πάνω ποικιλιών προστατεύεται από πατέντες, «δικαιώματα παραγωγού», και ο πολλαπλασιασμός τους και η διάθεσή τους είναι αυστηρά ελεγχόμενες. Είναι και αυτός ένας τρόπος εισόδου στην ελληνική αγορά ξένων φυτωρίων μίας και δεν υπάρχει αντίστοιχη εγχώρια κρατική ή ιδιωτική έρευνα. Είναι μάλιστα γνωστό ότι μεγάλα φυτώρια του εξωτερικού εργάζονται από χρόνια στην επιλογή κλώνων ελληνικών ποικιλιών ελιάς π.χ. της Κορωνέικης.

Το νομοθετικό πλαίσιο και οι αστυνομικού τύπου έλεγχοι των φυτωρίων δεν πρόκειται από μόνοι τους να βελτιώσουν την υπάρχουσα κατάσταση, όπως δεν την βελτίωσαν μέχρι τώρα. Το σύστημα δεν πάσχει ούτε από νομοθεσία ούτε από ελέγχους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 ΝΕΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΚΑΙ ΚΛΩΝΟΙ ΕΛΙΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΧΡΗΣΗ
Η. Π. Α. ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ	Swan Hill UC13A6 UC22A11 UC6A7	Καλλωπιστική Βρώσιμη Βρώσιμη Βρώσιμη
ΙΣΠΑΝΙΑ	Arbequina IRTA I-18	Λαδολιά
ΙΣΡΑΗΛ	Ascal Barnea Kadesh Maalot Masero Sepoka	Λαδολιά Λαδολιά Βρώσιμη Λαδολιά Βρώσιμη Βρώσιμη
ΙΤΑΛΙΑ	Arno Basento Briscola CSS 02 Minerva CSS 04 Zeus CSS 22 Diana CSS 54 Apollo DRS 01 Urano Don Carlo DA 12-I Fs - 17 I - 77 I - 79 Tevere	Βρώσιμη Βρώσιμη Καλλωπιστική Λαδολιά Λαδολιά Λαδολιά Λαδολιά Λαδολιά Διπλής χρήσης Υποκείμενο Λαδολιά Διπλής χρήσης Διπλής χρήσης Βρώσιμη

Πάσχει από νοοτροπία, έλλειψη δουλειάς και καθυστερημένη αντιμετώπιση των προβλημάτων του κλάδου από την πολιτεία.

* Ο κ. Γεώργιος Κωστελένος είναι Φυτωριούχος-Γεωπόνος ΑΠΘ

** ΠΗΓΗ ΦΩΤΟ: «ΚΩΣΤΕΛΕΝΟΣ»